

Hertelendy Péter,

az MgSzH Központ főmunkatársa, Derecskei János állomásvezetővel közösen szedett repcegyökér mintákat mutatott be, amelyek az MgSzH Tordasi Növényfajtakísérleti Állomásáról származtak.

E-mail: hertelendyp@ommi.hu

A két fotón a tavaly nem öntözött, illetve 2 alkalommal kelesztő öntözésben részesített repce látható. A karógyökerű (1. kép) nem kapott vizet, a sűrűn elágazó (2. kép) igen. A talaj mélyebb rétegei rendkívül szárazak voltak, így a repce gyökere ott, ahol a felszín közelében vizet talált, nem ment mélyre, hanem sűrűn elágazott. Mivel ezeken a repceparcellákon 5,5 t/ha közeli termés várható, félő volt, hogy nagy esők után egy szélvihar gyökerestől kidöntheti a növényeket.

1. kép

2. kép

Simon László,

gazdálkodó, Nagyvenyimről érkezett, és a repcetermesztés kritikus pontjaira hívta fel a figyelmet.

A Simon Kft. Mezőfalva környékén 2900 hektár területen gazdálkodik. Általában mintegy 8-9 százalékos területi arányban, az idei évben 260 hektáron termesztünk repcét. Hogy miért is termelünk repcét? Az egyik a jövedelem, azt hiszen minden tevékenységünk célja a jövedelemszerzés, a repcénél is ez. Úgy gondolom, hogyha a repce sikerül, jó az időjárás, jó az ára, akkor jól is jövedelmez. A másik, a vetésgörögben betöltött szerepe, ami rendkívül pozitív. A repce nagyon jó búza-elővetemény, és talán ki merném mondani, hogy talajjavító is. Az a szervesanyag-tömeg és az a gyökértömeg, ami a talajba bekerül, az az utónövényre rendkívül kedvező hatással van. Az idei évben – most egy kicsit elkalandozunk a búza felé – ebben a rettenetes száraz évben a repce és a borsó előveteményű búzákat a mi körülményeink között is nagyon szépen „együtt vannak”, és elfogadható termés is várható, hogy most megjött ez a 60 mm körüli eső, de a kukorica és a napraforgó után majdnem azt merem mondani, hogy még tragédia is lehet a búzában. A mi területünkön szeptember 1-jétől május 4-ig 150 mm eső volt. Ez az évi átlagnak, a normális csapadéknak körülbelül a fele, mert olyan 40 milliméter körül lehet venni a havi átlagot.

A repcénél három kiemelten fontos dolog van, ami úgy gondolom, hogy a repce termelését alapvetően

meghatározza. Az agrotechnika, a tápanyag-ellátás és a növényvédelem.

Az agrotechnikáról

Az agrotechnikának két fontos célja van. Itt, az előbb elhangzott, hogy kelesztő öntözés a repcénél. Hát, nem tudom, hogy miért kell a kelesztő öntözés a repcénél? Nekünk nincs lehetőségünk, az öntözésre, anélkül kell kihozni a repcét a földből, és körülbelül a vetést követően egy héten belül. A másik nagyon fontos kérdés, hogy a repcének a gyökere, akadálytalanul tudjon lefelé menni a talajba. A repce karógyökerű növény, a búza, meg a kukorica, az bojtos gyökerű. Tehát, ha a repcének bojtos gyökere lesz, azt gondolom, hogy az nagyon nagy baj. Majd próbálnám elmondani, hogy mi kell ahhoz – ahogy én látom a kérdést –, hogy a repcének karógyökere legyen, illetve kikeljen. Első, a tarlóhántás, amit mindenki tud, hogy időben meg kell csinálni, ki kell „hozni” a búza árvakelését. Hogyha a búza árvakelés később rámeleg a repcére, az egy plusz gyomirtási művelet. Tehát első a tarlóhántás azonnal, hogy kikeljen az árvakelés, utána következik a lazítás. Az általajlazítás négy-öt évre szól, de legalább négy évre, tehát nem a repcét terheli költségek vonatkozásában, hanem a négyéves vetésgörög. Tehát tarlóhántás, lazítás és augusztusban felszántjuk a talajt. Az alapműtrágyát a szántás előtt kijuttatjuk. A szántásnál roppant lényeges dolognak tartom, hogy meg kell hengerezni a földet rögtön, és azonnal vetőágy minőségűre meg kell csinálni. Tehát el kell munkálni azzal a nedvességgel, ami a szántással előjön a talajból. Ez úgy működik, hogy henger, utána megy a Synchrongerm, vagy akinek kompaktorja van, akkor kompaktorral. Ha normálisan működik a rendszer, akkor egészen vetésig nincs mit tenni a területtel, valamennyi árvakelés kijött, és a vetéssel egy menetben ez az árvakelés el is tűnik. A vetés az Amazon RTD-450-es géppel történik ahhoz, hogy az egyenletes

kelést biztosítani tudjuk. Ez egy kombinált gép, elől van a forgóborona, utána kapcsoltnak a vetőegység. Tehát nem tud kiszáradni a terület, hanem rögtön azzal a vízzel, amivel megnyitjuk a magágyat, belevetünk; ennek a gépnek a logikája: kemény talp, puha takaró. A kemény talp, ha kevés nedvesség van a talajban, akkor is annyi vizet felhoz a kapilláris emelés során, hogy a repcének elegendő ahhoz, hogy kikeljen, a puha takaró pedig fönn megfogja a talajból felfelé jövő párákat. Én azt mondom, hogy ez a módszer talán, amelyikkel a legkevesebb vízzel a repcét ki lehet hozni. Abban az időben, néha a 25-30 fokos melegek is könnyen előfordulnak, tehát rendkívül oda kell figyelni, hogy a dolog jól működjön. Idetartozó probléma a vetésidő. A vetésidőt próbáljuk nem mechanikusan alkalmazni, hanem úgy, hogy augusztus 27. után, amikor jön egy eső és megpirkad a föld, művelhetővé válik, tehát augusztus 27. és szeptember 10. között elvetjük a repcét. Hogyha kell, akkor 27-én megindulunk két-három vetőgéppel, és két nap alatt el kell vetni, mert hogyha nem tesszük meg, kiszárad a talaj, és akkor egyenetlen, heterogén lesz a növényállomány.

Nézzük a tápanyag-ellátást, a tápanyag-visszapótlást.

A tápanyag-ellátás kérdéseiről

A másik legfontosabb kérdés a **tápanyag-ellátás**. A tápanyag-ellátásnál nem elsősorban a foszfor, kálium, hanem a nitrogén és a mikroelemek a meghatározóak, mert a termés „motorja” a nitrogén. Hármás, 8:24:24-es mezo- és mikroelemes műtrágya megy alapba 4 mázsa/hektáronként. A tavaszi nitrogén rendkívül fontos, azért hogy korán be tudjon mosódni a talajba, hogy a repce idejében meg tudjon indulni, mert ha elkésünk az első nitrogénnel, akkor a repce lemarad, és abból óriási gondok származnak. A tavaszi nitrogén: első, az NS-extra. Ebben van 13 százalék kén, egy kis bór, úgy gondoljuk, hogy ez a repcéhez feltétlenül kell. Mintegy 50 kilogramm adagot juttatunk ki a terméshez. A második fejtrágyázásra akkor kerül sor, amikor szárba indul a repce. Ez kb. 2 mázsa/hektár péciső, és így összességében a 180 kilogramm körüli nitrogén kerül a repcére. A csíkos a műtrágyaszórás nagyon megmutatkozik a repcén, tehát alapvető az egyenletes kijuttatás.

Itt jegyezném meg, hogy ősszel a mi körülményeink között nem gyomirtunk, drága, és káros a növényre. Azt gondoljuk, hogy a vetésforgót kell, úgymond, gyomirtani. Olyan általános kultúrállapotban kell a talajt tartani, hogy a repcét ne kelljen gyomirtani. 15-20 ezer forintot egy hektárra ráköltetni, én úgy gondolom, hogy nem bírja el a növény. A másik kérdés az őszi munkálatokban, a retardálás. Itt vannak véleménykülönbségek. Én alapvetően azt vallottam, hogy a retardálás arra való, hogy a fagyra felkészítsük a repcét, nehogy túl hamar kifagyjon. Ha korán vetünk, akkor mindenképpen meg kell csinálni a retardálást ahhoz, hogy alacsonyan tartsuk a növényt. Ha korán vetek és meleg van, felmegy magszárba, és akkor óriási gondok lehetnek. Tavasszal a retardálás, nálunk semmiképpen sem alkalmazott technológiai elem. Gondolom, hogy az Atonikot kell inkább kijuttatni, amelyik a repce anyagcseréjét pozitív irányba befolyásolja, serkenti. Tavasszal én nem látom a retardálás szükségességét.

A növényvédelemről, röviden

A harmadik kérdés a növényvédelem. A növényvédelem a csávázott vetőmaggal kezdődik. Azért kell rovarirtó szerrel csávázott magot vetni, mert meg kell védeni ősszel a repcét a repcebolha ellen. Előfordulhat, ha nem csávázott a mag, nem kel ki a repce. Őszi védelemnél esetleg még a repcedarázs álhernyója elleni védelemre kerülhet sor. A tavaszi növényvédelemben hangsúlyozott a repceszár-ormányos elleni védelem. Azt tudom mondani, hogy a legnagyobb jelentőségű, hogy nagy hatású szerrel kell védekezni. Amikor megjelenik a bogár és elkezd repülni, rá egy hétre, amikor megvolt az érési táplálkozása, akkor a Nurelle D-vel, tehát szerves foszforsav-észterrel és Karate kombinációval kell „rendet csinálni”. A másik a repce-fénybogár elleni védelem, illetve a repcebecő-ormányos elleni védelem. Amikor a repce elkezd virágozni, akkor a repce-fénybogár ellen általában mindig védekezni kell, és védekezünk is. Ezzel az ormányosnak, illetve a repcebecő-gubacsszűnyognak egy részét meg tudjuk „fogni”, de általában a virágzás első harmadában még egy beavatkozás szükséges. Mondják, hogy pereg a repce, hogy ez a baj, az a baj, meg mennek a nagy ajánlások, hogyha ezt kiszórod, összeragasztja a becőt, és akkor nem lesz ilyen gond, hogy hullik. Hát, nem ragasztóanyag kell hozzá, hanem a rovar ellen meg kell védeni, és akkor a repce nem pereg.

A befejező technológiai elem, idézőjelben, a deszikkálás lenne. Mi, amióta termesztjük a repcét, azóta nem deszikkálunk, mert ha nem pereg a repce, akkor igen rövid időn belül megszárad, és rögtön szárítóra visszük. Kb. 12 százalékos víznél elkezdjük a betakarítást; a szárítási költség jóval kevesebbe kerül, mint a deszikkálásnak a költsége, és még úgyis fennáll annak a lehetősége, hogy esetleg szárítani kell, ha elvégeztem a lombtalanítást. Befejezésül még talán annyit, hogy 2004-ben 5 tonnát sikerült elérni, 2005-ben 4,4-et, 2006-ban 4 tonnát a 250-260 hektár átlagában. Tavalyi évben egy nagyon komoly jégverés ért egy táblát, ami gyakorlatilag lefelezte a termést, hogyha ez nem éri el, akkor tavaly is a 4,3 tonna meglelt volna.

A repce jelenlegi állapota

A mostani állapotról néhány mondatot. A repcének karógyökere van, tehát ezzel a technológiával sikerült karógyökeret fejleszteni. Igen jól bírta a szárazságot, sokkal jobban, mint ahogy mertem, vagy mertük remélni. Kellő számú, hosszú elágazásokkal elég, illetve elég jó a berakódása a becőkkel. A virágzati tengely egy kicsit rövidebb, de ugyanannyi becő van rajta, mint a korábbi években. A hegyéből ment el egy kicsi, mert az eső előtt úgy tűnt, hogy elfogyott a repce vize, ha ez az eső nem jött volna, akkor az az érzésem, hogy nagy baj lenne. Most lehet reménykedni egy elfogadható, vagy jó termésben, olyan 35-40 mázsa körül, netán, ha szerencsénk van, talán egy kicsit jobb is lehet.

Dr. Bódis László:

A szünetben néhány kolléga odajött hozzám azzal a problémával, hogyha valaki energetikai célra termeli a repcét, az plusz támogatást vehet igénybe. Ki igazolja ezt? Hogy működik ez az egész rendszer? Ezért kértem meg **Varga Tamás** urat, a minisztérium főtanácsosát, hogy szíveskedjék erről tájékoztatni a jelenlévőket.